
ÖVERFÖRMYNDARE I SAMVERKAN



HULTSFREDS
KOMMUN



HÖGSBY
KOMMUN



Oskarshamns
kommun



Information från
Överförmyndare i Samverkan
Hultsfred/Högsby/Oskarshamn/Mönsterås
om

God man

för

Ensamkommande

barn

Överförmyndaren

är en kommunal tillsynsmyndighet över kommunens gode män, förvaltare och förmyndare. Kommunerna Hultsfred, Högsby, Mönsterås och Oskarshamn samverkar inom överförmyndarverksamheten. Verksamheten drivs från ett gemensamt kontor i Högsby.

Namnet på samverkansorganisationen är

Överförmyndare i Samverkan Hultsfred/Högsby/Oskarshamn/Mönsterås

Var och en av de samverkande kommunerna har fortfarande en egen överförmyndare. Överförmyndaren har delegerat sina beslutsbefogenheter (med undantag av vissa beslut) till tjänstemännen på det gemensamma kontoret. Tjänstemännen är anställda av Högsby kommun och det är tjänstemännen som besvarar alla verksamhetsfrågor.

Överförmyndarens uppgift är att förhindra att personer som inte själva kan tillvarata sin rätt drabbas av rättsförluster.

Det kan vara omyndiga eller personer som på grund av hög ålder, sjukdom, psykiskt störning eller funktionshinder inte kan bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. För den som har behov av hjälp medverkar överförmyndaren till att god man, förvaltare eller förmyndare utses. Överförmyndaren kontrollerar sedan att de utsedda personerna fullgör sina uppdrag på ett tillfredställande sätt.

Överförmyndaren och ensamkommande barn

Varje ensamkommande asylsökande barn har rätt att få en god man som kan företräda det i Sverige. Det är överförmyndaren i den kommun barnet vistas i (befinner sig i) som är den myndighet som förordnar en god man.

Ansökan om god man får göras av Migrationsverket och socialnämnden. Överförmyndaren får också självmant ta upp frågan.

Utgångspunkten bör vara att inget barn ska behöva stå utan ställföreträdare under sin tid i Sverige.

Förordnande av god man ska göras så snart som möjligt.

Vad är ett ensamkommande barn

Ett ensamkommande barn är en person som är under 18 år och som vid ankomsten till Sverige är skild från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha träff i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare.

Ankomst- och Vistelsekommun

Vistelsekommun vid barnets ankomst

När ett ensamkommande asylsökande barn anländer till Sverige erbjuds barnet ett tillfälligt boende i den kommun där det ger sig tillkänna för svensk myndighet (ex. Migrationsverket, socialtjänst eller polismyndighet). Den kommunen blir alltså s.k. ankomstkommun och är bland annat ansvarig för att tillhandahålla boende för det barnet i avvaktan på att Migrationsverket kan anvisa henne eller honom vidare till en anvisningskommun. Samtliga Sveriges kommuner kan därmed bli en s.k. ankomstkommun.

Migrationsverket ansvarar för att barnet så snart det är möjligt anvisas till en kommun, huvudsakligen en kommun med vilken verket tecknat en överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn och ungdomar
Vistelsekommun efter anvisning

När Migrationsverket har anvisat en kommun för barnet anses hon eller han vistas i den kommunen i enlighet med socialtjänstlagens vistelsebegrepp. Den anvisade vistelsekommunen ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som föreskrivs i socialtjänstlagen.

Efter att Migrationsverket beviljat ett asylsökande ensamkommande barn uppehållstillstånd ansvarar vistelsekommunen för fortsatta insatser under barnets uppväxt samt för etableringen i samhället.

Den gode mannens roll

Den gode mannen träder in i både vårdnadshavarens och förmyndarens (oftast föräldrars) ställe och ska därmed ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta dess angelägenheter.

Det ligger däremot inte i gode mannens uppgift att sköta den dagliga omvårdnaden och tillsynen av barnet. Inte heller har gode mannen någon försörjningsplikt gentemot barnet. Då det gäller att företräda barnet vid den rättsliga prövningen av asylfrågan är det en uppgift för det offentliga biträdet, inte för den gode mannen. Den gode mannen har alltså både rätt och skyldighet att bestämma i alla frågor som rör barnets angelägenheter, personliga såväl som ekonomiska och rättsliga. Det betyder t.ex. att det är den gode mannen som har det avgörande inflytandet över frågan om barnets boende, bestämmer hur barnets tillgångar ska användas, vilken skola barnet ska gå i osv. Godmanskapet upphör med automatik då barnet fyller 18 år och blir myndigt.

Uppdraget i korthet

I vårdnadshavarens och förmyndarens ställe, ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta barnets angelägenheter, vilket t ex innebär:

- Biträda vid utredning hos Migrationsverket och hos polis
- Hjälpa barnet i kontakter med övriga myndigheter, t ex socialtjänsten och centrala studiestödsnämnden och göra de ansökningar som behövs
- Planera barnets utbildning (se till att barnet får en fungerande skolgång, delta i utvecklingsamtal, besluta om skolresor)
- Hjälpa barnet i kontakter med hälso- och sjukvården.
- Besluta om var barnet skall bo och medverka om barnet skall ha ett eget boende.
- Meddela socialtjänsten om barnet vistas i en skadlig miljö.
- Hjälpa barnet i kontakter med rättsväsendet. T ex om barnet blivit utsatt för brott eller själv begått ett brott.

- Förvalta barnets egendom.
 - Verka för att barnet kan återförenas med sina vårdnadshavare.
 - Ansöka om uppehållstillstånd (om det offentliga biträdet inte gjort det)
 - Ansöka om kontaktperson (om behov föreligger) och annat bistånd hos socialtjänsten
 - Meddela överförmyndaren (och socialnämnden) att barnet fått uppehållstillstånd.
 - Driva frågan om särskilt förordnad vårdnadshavare gentemot socialnämnden (god man kvarstår under tiden för socialnämndens utredning)
 - Efter PUT (permanent uppehållstillstånd) teckna hyreskontrakt
-
- Inte sköta den dagliga omvårdnaden och tillsynen av barnet
 - Inte försörjningsplikt

Upphörande av godmanskap

När barnet fyller 18 år upphör uppdraget automatiskt.

Om barnets föräldrar eller någon som trätt i deras ställe kommer till Sverige upphör också den gode mannens uppdrag.

Om barnet lämnar Sverige upphör uppdraget som god man.

Den vanligaste orsaken till detta är att barnet inte beviljats uppehållstillstånd och därför avvisas. Ett barn som lämnar sitt boende kan ibland betraktas som avviken. Om barnet håller sig undan verkställigheten av ett avvisningsbeslut eller annars finns kvar i Sverige ska uppdraget kvarstå.

En god man har rätt att bli befriad från sitt uppdrag på egen begäran.

Man har dock skyldighet att kvarstå till dess en ny god man tillträtt uppdraget.

En god man som missköter sitt uppdrag ska entledigas från sitt uppdrag.

Den särskilt förordnade vårdnadshavarens roll

Om barnet får uppehållstillstånd i Sverige, antingen permanent eller tidsbegränsat, ska socialnämnden i den kommun där barnet vistas väcka talan om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare hos tingsrätten.

Om barnet inom kort (ett par månader) efter beviljat tillstånd blir myndigt kan den gode mannen kvarstå till myndighetsdagen.

Då barnet får uppehållstillstånd kommer ställföreträdarens (den särskilt förordnade vårdnadshavarens) arbete mera att inriktas på den dagliga omsorgen och den **långsiktiga planeringen** för barnets framtid än de frågor som kan uppkomma i anslutning till barnets ankomst till Sverige och dess inledande vistelse här.

Den särskilt förordnade vårdnadshavaren tar över hela den gode mannens uppdrag som ställföreträdare för barnet.

Särskilt förordnad vårdnadshavare redovisar till socialnämnden. I ett uppdrag som särskilt förordnad vårdnadshavare ingår även förmynderskapet som ligger under överförmyndarens tillsyn.

Detta innebär att överförmyndaren lägger upp ett nytt ärende och att förmyndaren (den särskilt förordnade vårdnadshavaren) redovisar förvaltningen av ekonomin till överförmyndaren.

Socialtjänstens uppdrag vid mottagande av ensamkommande barn

Socialtjänsten inleder alltid en utredning av barnets behov, enligt SoL 11:1, och fattar beslut om insatser, enligt SoL 4:1, och placering i lämpligt boende. Detta innebär att se om en familj, till exempel en anhörig är lämplig och har förutsättningar att ta hand om barnet. En annan insats kan vara ett boende för ensamkommande barn, en så kallad HVB-placering.

För insatsens genomförande upprättas en vårdplan och en genomförandeplan. Dessa revideras vid behov. Minst var sjätte månad ska sedan barnets insats följas upp och utvärderas samt vid behov omprövas. Det ingår också i socialtjänstens ansvar att om behov uppstår ge råd och stöd åt den som tar hand om barnet.

En viktig del i socialtjänstens uppdrag är även att så snart som möjligt efter barnets ankomst ansöka om god man för barnet.

Om barnet får uppehållstillstånd ansvarar socialtjänsten vidare för att utreda och tillsätta en tillförordnad vårdnadshavare. Det åligger också socialtjänsten att eftersöka barnets anhöriga.

Socialtjänsten ansvarar för att tillse att barnet får tillgång till hälso- och sjukvård samt till skolgång.

Om barnet ansöker om fortsatta insatser när han/hon har fyllt arton år ska socialnämnden utreda om behov föreligger. Insatsen kan dock längst förlängas till barnet har fyllt 21 år.

I alla delar av den här processen är det viktigt att göra barnet delaktigt tillsammans med god man/särskilt förordnad vårdnadshavare.